

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2017/1563

z dnia 13 września 2017 r.

w sprawie transgranicznej wymiany między Unią a państwami trzecimi kopii w dostępnych formatach określonych utworów i innych przedmiotów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi z korzyścią dla osób niewidomych, osób słabowidzących lub osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Traktat z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, słabowidzącym i osobom z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem (zwany dalej „traktatem z Marrakeszu”) został podpisany w imieniu Unii w dniu 30 kwietnia 2014 r. ⁽³⁾. Zobowiązuje on umawiające się strony do zapewnienia wyjątków lub ograniczeń dotyczących prawa autorskiego i praw pokrewnych w celu tworzenia i wprowadzania do obrotu kopii w dostępnych formatach określonych utworów i innych przedmiotów objętych ochroną, a także w celu umożliwienia transgranicznej wymiany tych kopii.
- (2) Beneficjentami traktatu z Marrakeszu są osoby niewidome, osoby słabowidzące, u których niepełnosprawność wzroku nie może być poddana korekcji w takim stopniu, aby ich funkcja wzroku stała się zasadniczo równoważna z funkcją wzroku osoby bez takiej niepełnosprawności, osoby z ograniczoną zdolnością postrzegania lub czytania, w tym także z dysleksją lub wszelkimi innymi ograniczeniami zdolności nauki, które uniemożliwiają im czytanie utworów drukowanych w zasadniczo takim samym stopniu, jak czynią to osoby bez takiej niepełnosprawności, oraz osoby, które z powodu niepełnosprawności fizycznej nie są w stanie trzymać książki, posługiwać się nią lub też skupić wzroku bądź poruszać oczami w stopniu umożliwiającym normalne czytanie, o ile w związku z takimi ograniczeniami lub niepełnosprawnościami osoby te nie są w stanie czytać utworów drukowanych w zasadniczo takim samym stopniu jak osoby bez takich ograniczeń lub niepełnosprawności.
- (3) Osoby niewidome, osoby słabowidzące i osoby z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem nadal napotykają liczne bariery w dostępie do książek i innych materiałów drukowanych, które podlegają ochronie na mocy prawa autorskiego i praw pokrewnych. Potrzebę zwiększenia liczby utworów i innych przedmiotów w dostępnych formatach objętych ochroną oraz potrzebę znaczącej poprawy ich obiegu i wprowadzania do obrotu uznano na szczeblu międzynarodowym.

⁽¹⁾ Opinia z dnia 5 lipca 2017 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 6 lipca 2017 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 17 lipca 2017 r.

⁽³⁾ Decyzja Rady 2014/221/UE z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Traktatu z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, niedowidzącym i cierpiącym na inne zaburzenia odczytu druku (Dz.U. L 115 z 17.4.2014, s. 1).

- (4) Zgodnie z opinią Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej 3/15 ⁽¹⁾ wyjątki lub ograniczenia prawa autorskiego i praw pokrewnych w odniesieniu do wykonywania i wprowadzania do obrotu kopii w dostępnych formatach określonych utworów i innych przedmiotów objętych ochroną, przewidziane w traktacie z Marrakeszu, należy wprowadzić w życie w ramach dziedziny zharmonizowanej mocą dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁾. Podobnie jest w przypadku systemów wywozu i przywozu przewidzianych w tym traktacie, o ile ostatecznie mają one na celu zezwolenie na publiczne komunikowanie lub dystrybucję na terytorium strony kopii w dostępnych formatach, opublikowanych na terytorium innej strony bez uzyskania zgody podmiotów uprawnionych.
- (5) Celem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1564 ⁽³⁾ jest wykonanie przez Unię w sposób zharmonizowany zobowiązań, które Unia musi wypełnić na mocy traktatu z Marrakeszu, aby poprawić dostępność dla beneficjentów kopii w dostępnych formatach we wszystkich państwach członkowskich Unii oraz obieg takich kopii na rynku wewnętrznym; zobowiązuje ona państwa członkowskie do wprowadzenia obowiązkowego wyjątku do określonych praw, które są zharmonizowane na mocy prawa Unii. Celem niniejszego rozporządzenia jest wykonanie zobowiązań wynikających z traktatu z Marrakeszu w odniesieniu do ustaleń między Unią a państwami trzecimi będącymi stronami traktatu z Marrakeszu dotyczących wywozu i przywozu w celach niekomercyjnych kopii w dostępnych formatach z korzyścią dla beneficjentów, oraz określenie w sposób jednolity warunków takiego wywozu i przywozu w dziedzinie zharmonizowanej na mocy dyrektyw 2001/29/WE i (UE) 2017/1564 w celu zapewnienia, aby środki te były spójnie stosowane na całym rynku wewnętrznym i aby nie zagrażały harmonizacji praw wyłącznych i wyjątków zawartych w tych dyrektywach.
- (6) Niniejsze rozporządzenie powinno zapewniać, aby kopie w dostępnych formatach książek, w tym książek elektronicznych, czasopism, gazet, magazynów oraz innych tekstów pisanych, notacji, w tym zapisu nutowego, oraz innych materiałów drukowanych, w tym w formie dźwiękowej, cyfrowych lub analogowych, które zostały wykonane w państwie członkowskim zgodnie z krajowymi przepisami przyjętymi na mocy dyrektywy (UE) 2017/1564, mogły być dystrybuowane, komunikowane lub udostępniane beneficjentowi lub upoważnionemu podmiotowi, o których mowa w traktacie z Marrakeszu, w państwach trzecich, które są stronami traktatu z Marrakeszu. Do dostępnych formatów należą na przykład: druk alfabetem Braille'a, duży druk, dostosowane książki elektroniczne, książki mówione oraz nadania radiowe. Z uwagi na „niekomercyjny cel” traktatu z Marrakeszu ⁽⁴⁾ dystrybucją, publicznym komunikowaniem lub publicznym udostępnianiem kopii w dostępnych formatach osobom niewidomym, osobom słabowidzącym lub osobom z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem lub upoważnionym podmiotom w państwie trzecim powinny zajmować się wyłącznie w celach niezarobkowych upoważnione podmioty mające siedzibę w państwach członkowskich.
- (7) Niniejsze rozporządzenie powinno również pozwalać beneficjentom w Unii oraz upoważnionym podmiotom mającym siedzibę w państwach członkowskich na przywóz z państwa trzeciego kopii w dostępnych formatach wykonanych zgodnie z wykonaniem traktatu z Marrakeszu, a także pozwolić im na dostęp do nich, w celach niekomercyjnych, z korzyścią dla osób niewidomych, osób słabowidzących lub osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem. Obieg tych kopii w dostępnych formatach na rynku wewnętrznym powinien być możliwy na takich samych warunkach jak w przypadku kopii w dostępnych formatach wykonanych w Unii zgodnie z dyrektywą (UE) 2017/1564.
- (8) Aby zwiększyć dostępność kopii w dostępnych formatach oraz aby zapobiegać niedozwolonemu wprowadzaniu do obrotu utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną, upoważnione podmioty zajmujące się dystrybucją, publicznym komunikowaniem lub publicznym udostępnianiem kopii w dostępnych formatach powinny wypełniać określone obowiązki. Należy zachęcać państwa członkowskie do podejmowania inicjatyw służących promowaniu celów traktatu z Marrakeszu oraz wymiany z państwami trzecimi będącymi stronami tego traktatu kopii w dostępnych formatach, a także do wspierania upoważnionych podmiotów przy wymianie i udostępnianiu informacji. Takie inicjatywy mogłyby obejmować opracowanie wytycznych lub najlepszych praktyk w zakresie wykonywania i wprowadzania do obrotu kopii w dostępnych formatach, w drodze konsultacji z przedstawicielami upoważnionych podmiotów, beneficjentów i podmiotów uprawnionych.
- (9) Istotne jest, aby przetwarzanie danych osobowych w ramach niniejszego rozporządzenia odbywało się z poszanowaniem praw podstawowych, w tym prawa do poszanowania prywatności i życia rodzinnego oraz prawa do ochrony danych osobowych zgodnie z art. 7 i 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej

⁽¹⁾ Opinia Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 lutego 2017 r., 3/15, ECLI:EU:C:2017:114, pkt 112.

⁽²⁾ Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i praw pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. L 167 z 22.6.2001, s. 10).

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1564 z dnia 13 września 2017 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z określonych utworów i innych przedmiotów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi z korzyścią dla osób niewidomych, osób słabowidzących lub osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem oraz w sprawie zmiany dyrektywy 2001/29/WE w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (zob. s. 6 niniejszego Dziennika Urzędowego).

⁽⁴⁾ Opinia Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 lutego 2017 r., 3/15, ECLI:EU:C:2017:114, pkt 90.

„Kartą”), a bezwzględnie konieczne jest, aby każde takie przetwarzanie odbywało się również zgodnie z dyrektywami Parlamentu Europejskiego i Rady 95/46/WE⁽¹⁾ i 2002/58/WE⁽²⁾, które regulują przetwarzanie danych osobowych, które może być dokonywane przez upoważnione podmioty w ramach niniejszego rozporządzenia i pod nadzorem właściwych organów państw członkowskich, w szczególności niezależnych organów publicznych wyznaczonych przez państwa członkowskie.

- (10) Konwencja Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (zwana dalej „konwencją o prawach osób niepełnosprawnych”), której Unia jest stroną, gwarantuje osobom niepełnosprawnym prawo dostępu do informacji i edukacji oraz prawo do udziału w życiu kulturalnym, gospodarczym i społecznym na równych zasadach z innymi osobami. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych zobowiązuje strony do podejmowania wszelkich odpowiednich kroków, zgodnie z prawem międzynarodowym, w celu zapewnienia, aby przepisy chroniące prawa własności intelektualnej nie stanowiły nieuzasadnionej lub dyskryminującej przeszkody w dostępie osób niepełnosprawnych do materiałów kulturalnych.
- (11) Zgodnie z Kartą zabronione są wszelkie formy dyskryminacji, w tym dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, a prawo osób niepełnosprawnych do korzystania ze środków mających zapewnić im samodzielność, integrację społeczną i zawodową oraz udział w życiu społeczności jest uznane i przestrzegane w Unii.
- (12) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie wykonanie w sposób jednolity zobowiązań w ramach traktatu z Marrakeszu w odniesieniu do wywozu i przywozu między Unią a państwami trzecimi będącymi stronami traktatu z Marrakeszu, w celach niekomercyjnych, kopii w dostępnych formatach określonych utworów i innych przedmiotów objętych ochroną z korzyścią dla beneficjentów, oraz określenie warunków takiego wywozu i przywozu, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki działań możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym samym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (13) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie oraz w konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Niniejsze rozporządzenie należy interpretować i stosować zgodnie z tymi prawami i zasadami,

PRZYMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się jednolite zasady dotyczące transgranicznej wymiany między Unią a państwami trzecimi będącymi stronami traktatu z Marrakeszu kopii w dostępnych formatach określonych utworów i innych przedmiotów objętych ochroną bez zezwolenia podmiotu uprawnionego, z korzyścią dla osób niewidomych, osób słabowidzących lub osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem, w dziedzinie zharmonizowanej na mocy dyrektyw 2001/29/WE i (UE) 2017/1564, aby uniknąć zagrożeń dla harmonizacji praw wyłącznych i wyjątków na rynku wewnętrznym.

Artykuł 2

Definicje

Na potrzeby niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „utwór lub inny przedmiot objęty ochroną” oznacza utwór w postaci książki, czasopisma, gazety, magazynu lub innego rodzaju tekstu pisanego, notacji, w tym zapisu nutowego, oraz związanych z nimi ilustracji, we wszelkich formach – w tym w formach dźwiękowych takich jak książki mówione oraz w formacie cyfrowym – który jest chroniony prawem autorskim lub prawami pokrewnymi i został opublikowany lub w inny zgodny z prawem sposób publicznie udostępniony;

⁽¹⁾ Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31). Dyrektywa ta została uchylona i zastąpiona, ze skutkiem od dnia 25 maja 2018 r., rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽²⁾ Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) (Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37).

- 2) „beneficjent” oznacza, niezależnie od jakichkolwiek innych niepełnosprawności, osobę:
 - a) niewidomą;
 - b) z niepełnosprawnością wzroku niepoddającą się korekcji w takim stopniu, aby funkcja wzroku tej osoby stała się zasadniczo równoważna z funkcją wzroku osoby bez takiej niepełnosprawności, i która w związku z tym nie jest w stanie czytać utworów drukowanych w zasadniczo takim samym stopniu jak osoba bez takiej niepełnosprawności;
 - c) która ma ograniczoną zdolność postrzegania lub czytania i która w związku z tym nie jest w stanie czytać utworów drukowanych w zasadniczo takim samym stopniu jak osoba bez takiego ograniczenia; lub
 - d) która ze względu na inną niepełnosprawność fizyczną nie jest w stanie trzymać książki lub posługiwać się nią, lub też skupić wzroku lub poruszać oczami w stopniu umożliwiającym normalne czytanie;
- 3) „kopia w dostępnym formacie” oznacza kopię utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną, wykonaną w inny sposób lub w innej formie, co zapewnia beneficjentowi dostęp do utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną, w tym również umożliwia danej osobie dostęp równie skuteczny i wygodny jak ten, z którego korzystają osoby bez jakichkolwiek ograniczeń lub niepełnosprawności, o których mowa w pkt 2;
- 4) „upoważniony podmiot mający siedzibę w państwie członkowskim” oznacza podmiot, który został upoważniony lub uznany przez państwo członkowskie do prowadzenia na zasadzie niekomercyjnej działalności na rzecz beneficjentów w zakresie edukacji, szkoleń, czytania adaptacyjnego lub dostępu do informacji. Pojęcie to obejmuje również instytucje publiczne lub organizacje nienastawione na zysk oferujące takie same usługi beneficjentom w ramach swoich głównych działań, obowiązków instytucjonalnych lub w ramach swoich zadań realizowanych w interesie publicznym.

Artykuł 3

Wywóz do państw trzecich kopii w dostępnych formatach

Upoważniony podmiot mający siedzibę w państwie członkowskim może dystrybuować, komunikować lub udostępniać beneficjentom lub upoważnionym podmiotom mającym siedzibę w państwie trzecim będącym stroną traktatu z Marrakeszu kopię w dostępnym formacie utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną wykonaną zgodnie z przepisami krajowymi przyjętymi zgodnie z dyrektywą (UE) 2017/1564.

Artykuł 4

Przywóz z państw trzecich kopii w dostępnych formatach

Beneficjent lub upoważniony podmiot mający siedzibę w państwie członkowskim może dokonywać przywozu lub w inny sposób uzyskiwać dostęp, a następnie wykorzystywać, zgodnie z przepisami krajowymi zgodnie z dyrektywą (UE) 2017/1564, kopię w dostępnym formacie utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną, która jest dystrybuowana, komunikowana lub udostępniona beneficjentom lub upoważnionym podmiotom przez upoważniony podmiot w państwie trzecim będącym stroną traktatu z Marrakeszu.

Artykuł 5

Obowiązki upoważnionych podmiotów

1. Upoważniony podmiot mający siedzibę w państwie członkowskim, wykonujący czynności, o których mowa w art. 3 i 4, ustanawia i stosuje własne praktyki, w celu zapewnienia, aby:
 - a) dystrybuował on, komunikował lub udostępniał kopie w dostępnych formatach wyłącznie beneficjentom lub innym upoważnionym podmiotom;
 - b) podejmował on odpowiednie kroki służące zniechęceniu do niedozwolonego zwielokrotniania, dystrybucji, publicznego komunikowania lub publicznego udostępniania kopii w dostępnych formatach;
 - c) wykazywał należyta staranność w postępowaniu z utworami lub innymi przedmiotami objętymi ochroną oraz ich kopiami w dostępnych formatach oraz prowadził dokumentację takiego postępowania; oraz
 - d) publikował i aktualizował, w stosownych przypadkach na swojej stronie internetowej lub za pośrednictwem innych kanałów w internecie lub poza nim, informacje dotyczące sposobu, w jaki wypełnia obowiązki określone w lit. a)–c).

Upoważniony podmiot mający siedzibę w państwie członkowskim ustanawia i stosuje praktyki, o których mowa w akapicie pierwszym, w pełnym poszanowaniu przepisów, o których mowa w art. 6, mających zastosowanie do przetwarzania danych osobowych beneficjentów.

2. Upoważniony podmiot mający siedzibę w państwie członkowskim, wykonujący czynności, o których mowa w art. 3 i 4, przekazuje, w przystępny sposób i na żądanie, beneficjentom, innym upoważnionym podmiotom lub podmiotom uprawnionym następujące informacje:

- a) wykaz utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną, których kopie w dostępnych formatach posiada, a także informacje o dostępnych formatach; oraz
- b) nazwę i dane kontaktowe upoważnionych podmiotów, z którymi prowadzi wymianę kopii w dostępnych formatach zgodnie z art. 3 i 4.

Artykuł 6

Ochrona danych osobowych

Przetwarzanie danych osobowych prowadzone w ramach niniejszego rozporządzenia odbywa się zgodnie z dyrektywami 95/46/WE oraz 2002/58/WE.

Artykuł 7

Przegląd

Do dnia 11 października 2023 r. Komisja przeprowadzi ocenę niniejszego rozporządzenia i przedstawi Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie zawierające główne wnioski, w stosownych przypadkach wraz z wnioskami dotyczącymi zmiany niniejszego rozporządzenia.

Państwa członkowskie przekazują Komisji informacje niezbędne do przygotowania sprawozdania z oceny.

Artykuł 8

Wejście w życie i stosowanie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 12 października 2018 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 13 września 2017 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
A. TAJANI
Przewodniczący

W imieniu Rady
M. MAASIKAS
Przewodniczący